

Piotr Fast
Spokojna 2
41-205 Sosnowiec
piotr.fast@gmail.com

OPINIA

o rozprawie doktorskiej

Tekstowo-kulturowy wymiar fenomenu pieśni autorskiej

w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX wieku w Rosji i w Polsce

napisanej przez p. mgr Olgę Lewandowską pod kierunkiem prof. Jerzego Kapuścika
(wydruk komputerowy, 256 s., UJ, Kraków 2016)

Rozprawa doktorska p. mgr Olgi Lewandowskiej podejmuje zagadnienie bardzo zajmujące, choć — o dziwo! — w polskiej świadomości literaturoznawczej stosunkowo słabo rozpoznane. Unikatowe w tej pracy nie jest bowiem po prostu zainteresowanie twórczością bardów, już dzisiaj niestety zanikające, lecz badanie ich w aspekcie porównawczym. Autorka sensownie uzasadnia zestawienie opisów reprezentantów pieśni autorskiej w Rosji i w Polsce analogicznymi warunkami społeczno-politycznymi, w jakim ten fenomen się w obu krajach ukształtował, oraz pewnymi analogiami tematyczno-problemowymi, które są reakcją na podobne problemy społeczno-polityczne nurtujące obie nasze kultury. Uzasadnienie to przyjmuję w dobrej wierze, chociaż intuicja każe mi sądzić, że gdyby mnie przyszło zmierzyć się z tym materiałem, to miałbym poważny problem w łączeniu opisu poezji rosyjskich i polskich bardów w jednym przedsięwzięciu analityczno-poznawczym. A problem ten polega z mojej perspektywy na zupełnie innym sposobie ich społecznego funkcjonowania. Wybrani przez p. Lewandowską rosyjscy poeci (bo przecież obiektem opisu autorki są wyłącznie ich teksty) — Aleksander Galicz, Władimir Wysocki i Bułat Okudźawa — zbudowali zupełnie pod względem intensywności nieporównywalny do warunków polskich typ kontaktu z niezwykle szeroką publicznością. Popularność ich tekstów i biograficznych legend nie da się w moim przekonaniu w żadnej mierze porównać do analogicznego zjawiska w Polsce. Nie możemy powiedzieć, że w naszym kraju twórczość Jana Krzysztofa Kelusa czy Jacka Kleyffa stała się czymś w rodzaju pokoleniowego doświadczenia, które określiło mentalność całej generacji. W Rosji natomiast to, co pisali i śpiewali Galicz, Okudźawa i Wysocki, ukształtowało postawy i język nie tylko jednej generacji i nie tylko jednej warstwy społecznej czy jednego lub kilku środowisk. Cytaty i kryptocytaty — szczególnie z Okudźawy i Wysockiego — stały się nierozpoznawalnym przez użytkowników języka powszechnym zasobem metaforyczno-

